

"Solidaritet 77". Storlien 8. mai 1976.

Foredrag.

De politiske oppgaver skifter med tidene. Opp gjennom historien har de ikke alltid skiftet som et resultat av folkets behov og folkets ønsker, men oftere som et resultat av de herskende fyrsters behov og ønsker. Opp gjennom historien i både Sverige og Norge har vi mange eksempler på at fyrstenes politikk neppe var i samsvar med hva folket trengte og hva folket ønsket.

Ikke mer enn 20 km. fra Storlien finner vi skueplassen til en av de mest tragiske hendelser i det svensk/norske forhold

- 2 -

gjennom tidene. Her var det storparten av general Armfeldts soldater mistet livet i en snøstorm mens de var på hjemvei etter å ha blitt avbrutt i sitt forsøk på å erobre det nordenfjeldske Norge. Vi kan vel i dag knapt tenke oss noe mer uheldig og tragisk enn at flere tusen svensker har mistet livet i et meningsløst forsøk på erobringer i nabolandet. Her kan verken behovene og ønskene hos det svenske folket eller det norske folket ha vært særlig viktig i Karl den XII's vurderinger.

Før vi går over til temaet for denne konferansen, Solidaritet 77, faller det naturlig også å minnes den store gledelige begivenhet som fant sted i disse maidagene i 1945. 7. og 8. mai 1945 ga oss freden tilbake i Skandinavia, og åpnet igjen grensene mellom våre to naboland. Sverige og

Norge deler den lengste landegrensen i Europa. Og vi kan med tilfredshet konstatere at det neppe er mange landegrenser verken i Europa eller i andre land som er åpnere enn denne.

Fra 1930-årene og fram til i dag har arbeiderbevegelsens politikk vært den toneangivende, både i Norge og Sverige. De betraktninger jeg vil gjøre om en del av dagens problemstillinger, gjelder i første rekke Norge. Men forholdene i våre to land er så like at mange av de spørsmålene jeg berører vil kanskje kunne gjelde Sverige nesten like mye som Norge.

Fra slutten av den annen verdenskrig og fram til for noen få år siden var hovedmålene i vår økonomiske politikk full sysselsetting, økt produksjon og inntekter, og en rimelig fordeling av produksjonsresultatet mellom forskjellige befolkningsgrupper og landsdeler. I de senere år har vi innledet et skifte i prioriteringen av våre politiske mål.

Flere viktige forhold har bidratt til dette. For det første har vi nå nådd et nivå for vår samlede velstand som bringer oss inn blant de 10 mest velstående land i verden. Behovet for en fortsatt sterk øking i produksjon og inntekter har derfor ikke lenger den samme dominerende prioritet. Riktignok har vi ennå uløste økonomiske oppgaver som trenger en større innsats. Vi har grupper av befolkningen som er blitt hengende etter, og som har et rimelig behov for en bedring av sin økonomiske velferd. Disse oppgavene gjør at vi fortsatt vil trenge en samlet økonomisk vekst for å kunne tilgodese dem. Men mange av de gjenstående uløste oppgavene må vi kunne løse ved en bedre fordeling av de alt i alt høye inntektene som vi har.

En annen grunn til at vi ikke lenger kan eller bør sette den økonomiske vekst slik i høysetet som vi har gjort tidligere, er at ulempene eller kostnadene ved den økonomiske vekst nå begynner å bli større. Det begynner etter hvert å bli slik selv i det tynt befolkede Norge med sin rikelige tilgang på arealer, luft og vann, at vi ved en forsert økonomisk virksomhet får problemer med å løse forurensningsspørsmålene. Den store omflytting av befolkningen som har skjedd ved den betydelige vekst i folketallet i byer og tettsteder, har løst enkelte sysselsettingsproblemer, men vi har fått etter hvert et nytt problem ved å skape gode nok livsforhold for befolkningen i byene og tettstedene.

Et tredje forhold som også må vurderes i forbindelse med vår etter hvert svakere betoning av økonomisk vekst som mål i den økonomiske politikken, knytter seg til tilgangen av

enkelte naturlige ressurser. Jeg tror ikke vi som utgangspunkt skal bli for alarmert ved utsiktene til en økende knapphet på malmer, mineraler og andre råvarer. Men vi bør feste oppmerksomheten på bruken av energi som et viktig hjelpemiddel til å gi oss en høy velferd. Noe forenklet kan vi si at den høye materielle velferd vi i dag kan ha fordelene av, skyldes at menneskene har greid å temme energikilder, slik at det bak hver arbeider ikke lenger står bare hans egen muskelkraft, men mange ganger så store krefter ved den energi menneskene har lært å utvinne av naturen. Vi vet at vi etter hvert vil se knapphet på en del av de energikilder som i dag er viktigst. Det gjelder i første rekke for Norges vedkommende vannkraften, hvor vi i løpet av 1980-årene vil ha tatt i bruk det aller meste av de utnyttbare kraftkilder. Innen den tid må vi ha besluttet oss til hvilke alternative energiformer

vi vil bruke for å utvinne elektrisk energi.

Vi vet også at vi, og med vi mener jeg her hele verden, en del seinere vil møte den situasjon hvor produksjonen av petroleum ikke kan fortsette å øke. Veksten vil måtte stanse av fysiske årsaker, ifølge ekspertene, og vil etter hvert bli fulgt av en nedgang i tilgjengelig produksjon. Det forskes i dag i mange land når det gjelder å finne fram til nye energibærere. Atomenergi, både i den form vi i dag kjenner den og kanskje i nye former som er mindre problematiske med hensyn til kostnader og forurensninger, er blant de løsninger som diskuteres.

Men framtiden er ennå usikker og vårt eneste grunnlag er foreløpig å følge med i den internasjonale utvikling innenfor den forskning som her foregår. Men bevisstheten om den økende knapphet på vannkraft og mineralolje i verden tilsier en langt større varsomhet med bruk av energi enn vi

hittil har vært vant til. Hele den industrialiserte verden har sløst med energi som har fortonet seg som meget billig. Vi må derfor i vår framtidige økonomiske politikk bestrebe oss på utviklingsretninger innenfor industri og andre næringsformer som er forholdsmessig mindre kraftkrevende enn utviklingen i de siste par tiår.

Hvis vi skal bevare det økonomiske velstandsnivået vi i dag har, fortsatt bygge det noe ut, og dessuten ha økte ressurser å stille til rådighet for utviklingslandene, trenger vi en moderne økonomi og et moderne produksjonsapparat. Petroleumsfunnene i Nordsjøen, og kanskje også lengre nordover, vil få stor økonomisk betydning for Norge. Utbyttet av denne virksomheten vil gi oss større manøvreringsfrihet i vår alminnelige økonomiske politikk. Men dette må ikke få oss til å tro at olje- og gassfunnene på kontinentalsokkelen

vil erstatte behovet for god yrkesinnsats i industri og andre næringer. Selv med en betydelig framtidig oljevirkksomhet vil store deler av norsk næringsliv fortsatt stå overfor samme salgs virksomhet, samme utfordring og samme muligheter som vi i dag har. Vår levestandard vil fortsatt være avhengig av det produksjonsapparat landet har, at dette er konkurranse-dyktig i det åpne interansjonale samfunnet, slik at det kan gi tilstrekkelig sysselsetting og inntekter i landet. Landet vil fortsatt være et av de mest tungdrevne land i Europa fra naturens side. For å trygge levestandarden trengs det en sterk innsats hos alle som er ansvarlige for vårt produksjonsliv. Det kreves at vi på en forsvarlig måte nytter alle de ressurser vi rår over.

Vi bruker navnet Nordkalotten om det store land-området i Finland, Norge og Sverige som ligger nord for polarsirkelen. Dette utgjør alt i alt 300 000 km² og der bor bare 900 000 mennesker. Halvparten av dem bor i Norge. Felles for dette området er at det klimatisk er ugunstigere enn arealet i resten av landene. Nordkalotten ligger langt fra de sentrale områder i Finland, Norge og Sverige.

De tre lands regjeringer har bestrebet seg på å støtte utviklingen i sine nordlige områder. Men selv med de næringspolitiske tiltak som har vært gjennomført og med de bedrede kommunikasjoner vi i dag har mellom Nordkalotten og de sentrale områdene i de nordiske land,

ligger fortsatt den økonomiske utviklingen etter i Nordkalott-områdene.

Ved å stimulere det økonomiske samkvem over landegrensene håper man å kunne gi en ny oppmuntring til det økonomiske livet der nord. I Nordisk Råd er man svært opptatt av dette problemet. Det er etablert samarbeidsavtaler mellom universitetene i de tre lands Nordkalott-områder. Arbeidskraftmyndighetene har også inngått et eget samarbeid.

Det ligger her en betydelig solidaritetsoppgave i de nordiske landene å bidra til at disse distriktene hvor folk lever under mer vanskelige og tungdrevne forhold enn i resten av landene, også kan komme godt med i den

moderne utviklingen. Det er en oppgave som både påhviler hvert enkelt land, og de tre landene i fellesskap.

Vi begynner nå forberedelsene til prøveboringene etter olje og gass utenfor Nord-Norge. Som det vil være kjent, gjennomfører vi det forberedende arbeid slik at boringene kan starte sommeren 1978. Hvis vi der oppe finner drivverdige forekomster av olje eller gass, vil dette gi en mektig stimulans til næringslivet i disse distriktene. Dette vil i første rekke komme kystområdene i Norge til gode. Men når det kommer til den videre foredling av oljen og gassen, synes jeg det er rimelig å diskutere utviklingen av slike næringer også i et

nordisk perspektiv. Hvis det blir tale om forekomster av noe omfang, bør det bli aktuelt å vurdere en industriell utnyttning av disse i et samarbeid mellom Finland, Norge og Sverige. Herved vil en viktig ressurs fra ett av landene kunne være med å skape varig utvikling i også de andre landene. Dette vil kunne føre tankene om en felles utvikling av Nordkalotten et langt skritt videre mot perspektivrike realiteter.

Vi bør sette inn vår planleggingskapasitet, vår demokratiske organisasjonsevne, vår tekniske viten og vår økonomiske politikk med det ideelle mål å forme et moderne, produktivt og menneskelig samfunn i nord. Hovedelementene i det økonomiske grunnlaget vil bli tradisjonsrike og verdifulle grunnnæringer og høyt utviklet industri. Det må formes et samfunn ut fra respekt for ressurser og

---

miljø. Dette kan bli en historisk utfordring. Sosialdemokrater i norden bør møte denne.

Men la meg for ordens skyld til slutt minne om at det ennå vil gå noen år før vi får vite om dette bare er drømmer eller om det er slike drømmer som også kan bli til virkelighet. Prøveboringene vil gi svaret.

Det er et karakteristisk trekk ved den skandinaviske velferdssamfunnsmodellen at den ikke bare sikrer full sysselsetting, men at en rimelig fordeling av inntektene spiller så stor rolle. En viktig årsak til at det samlede beskatningsnivået er så høyt, er at vi bruker store deler av våre inntekter til omfordeling til fordel for de befolkningsgrupper som ligger etter. Av en samlet direkte og indirekte beskatning på ca. 45 % av nasjonalproduktet bruker vi nesten halvparten til omfordeling. Dette er altså ikke midler som det offentlige selv bruker til investeringer, drift av offentlige etater m.v. Det er midler som brukes til støtte-tiltak, trygder, subsidier og andre overføringer. Denne overføringsvirksomheten har vært blant de viktigste merkesakene for arbeiderbevegelsen. Samtidig kan vi i dag erkjenne at det ikke lenger eksisterer noen prinsipiell

debatt om slike overføringer. Vi kan ennå ha politisk uenighet om enkeltsaker. Men vi kan med stor tilfredshet konstatere at gjennom det politiske spektrum er prinsipiell enighet om dette viktige grunnlag for vår velferdspolitik.

Den andre hoveddelen av dette omfordelingssystemet har vi i den progressive beskatningen. Vi har gått meget langt i retning av en høy skattlegging av høye inntekter. Enkelte av de indirekte skattene er også progressive, dvs. avgiftssatsene er høyere på mer luksusbetont forbruk. For inntektsskatten er dette særlig utpreget.

Det er mitt inntrykk av vi når det gjelder beskatning, nærmer oss sterkt grensen for hva vi kan oppnå av ytterligere inntektsutjamning gjennom progressive skatte- og avgiftssatser. Jo mer vi skjerper denne progresjonen,

jo mer utsatt blir vi for unndragelser av skatte- og avgiftsbetalinger. Vi vil også oppleve at med en skjerpet progresjon, blir flere og flere skatteyttere rammet av den, og vi opplever en spenning mellom regelverket og hva folk aksepterer som rimelig.

Vi må stoppe opp og vurdere på nytt den reelle virkningen av den progressive inntektsskatten som virkemiddel for inntektsutjamning. Dette betyr at gjenværende fordelingsproblem må løses ved mer selektive tiltak som direkte er rettet mot dem vi ønsker å tilgodese. Gjennom det høye nivå for offentlige inntekter, og som for Norges vedkommende blir ytterligere økt med de inntekter det offentlige vil få av petroleumsvirksomheten, har vi mulighetene til å ta de hensyn vi ønsker for å tilgodese de grupper i samfunnet vi ennå synes ligger for langt etter.

Det er opp til oss selv å vise den nødvendige politiske evne til å få til dette.

Likevel, hvis vi mener at vi nærmer oss sterkt en grense for hvor langt vi kan nå med generelle tiltak for å jamne ut inntekter mellom folk, finner vi til dels store inntektsforskjeller fremdeles mellom de høyeste og laveste.

Hvis vi setter dette opp mot de gamle sosialistiske prinsipper om at enhver skal yte etter evne og få sin belønning etter behov, kan det se vanskelig ut å få bildet til å stemme. Jeg tror imidlertid vi må innse at vi må godta inntektsforskjeller som en del av vårt system. Jeg tror det er godt innarbeidet i folks rettferdighetssans og vurdering at vi må gi en høyere betaling til arbeid som er mer kvalifisert. Yrkeserfaring er også noe som etter

gjengs oppfatning kvalifiserer til høyere inntekt. Jeg tror vi i arbeidet med å fremme våre sosialistiske idealer ikke bør være blinde for at det vanskelig vil kunne aksepteres av folk som et rettferdig system om vi skulle ta sikte på en full inntektsutjamning etter de gamle historiske modeller.

Jeg mener ikke med dette å ville gi et generelt forsvar for enhver ulikhet i vårt nåværende inntektssystem. En del av de yrkesutøvere vi finner med toppinntekter, fortjener dem vel. Men i vår toppinntektsgruppe finner vi også representanter for yrkesliv som jeg heller ville ha plassert lavere ned. Og omvendt, jeg kjenner yrkesutøvere som i dag befinner seg langt nede på inntektsstigen, men som fordi de har et krevende, ubehagelig og ofte viktig arbeid burde være langt bedre betalt. Vi finner ennå mange

slike skjønnhetspletter i vår inntektsfordeling.

Som konklusjon bør vi kunne slå fast at inntektsutjamning må gå videre. Men det er ikke realistisk å sikte mot en fullstendig flat inntektsprofil.

Vi må akseptere en forskjell i inntekt. Men grunnlaget for denne inntektsspredningen må tas opp til vurdering og endring.

De som hevder at inntektsspredningen i dag er basert på vurdering av innsats, tar feil.

I internasjonal sammenheng er det neppe noe moderne samfunn som er kommet lengre enn vårt eget når det gjelder denne inntektsutjammingspolitikken.

I tidligere perioder var hovedvekten i arbeiderbevegelsens økonomiske og politiske kamp å heve inntekter og leve-

standard for alle som lå langt nede, samt å sørge for arbeid for alle. Etter hvert som vi har nådd de viktigste målene i denne prosessen ser vi at utviklingen selv skaper nye problemer som det er vår oppgave å løse. I arbeidslivet er to oppgaver etter hvert kommet i forgrunnen, arbeidsmiljø og demokratisering.

Vi kan ikke gjøre den moderne industri og andre deler av det moderne arbeidsliv garantert sikre mot farer og uheldige påvirkninger. Vi må motstrebende godta at med moderne mekaniske og kjemiske prosesser vil det følge en viss risiko for menneskelige uhell og påkjenninger.

Men det er vår beslutning å ville gå så langt som ^{er} det/økonomisk og teknisk forsvarlig i retning av å beskytte dem som arbeider i yrker og næringer hvor det er slik risiko.

Den nye loven om arbeidsmiljø tar alt i alt sikte på

å gi en ramme for å løse de fysiske problemene knyttet til arbeidsplassen.

Utover dette har vi problemene med å gi arbeidet et innhold og mening for den enkelte arbeidstaker. Arbeidet skal ikke bare være det sted hvor man i et godt fysisk miljø "gjør en jobb". Det bør også være der hvor den enkelte møter en utfordring til å utfolde sine evner, og der han eller hun i samarbeid med arbeidskamerater kan finne en glede ved arbeidet. Dette stiller store krav til ledelse, organisering og samarbeid. Gjennom økt innflytelse hos de ansatte må vi bygge ut demokratiet på arbeidsplassene og på den måten gjøre jobben til noe mer meningsfylt enn bare å skulle skaffe en inntekt.

Vi har i de senere år gjort framskritt i demokrati-

seringen av arbeidslivet. De ansattes medvirkning i bedriftenes styringsorganer er kanskje det viktigste enkelttiltak. Men her står vi ennå bare ved begynnelsen av en lang utvikling. Jeg tror at vi i årene framover også vil få se nye og andre former for medbestemmelse for de ansatte. Arbeiderpartiet og fagbevegelsen vil være parat til å få gjennomført de nye tiltak etter hvert som oppgavene og løsningene avklares. Her ligger det en stor utfordring til dem som er knyttet til industrien.

Utdanning er et meget viktig ledd i velferdspolitikken. Vårt mål er å skape mest mulig like muligheter for alle til å velge den utdanning og det yrket de ønsker, og som de har evner til. Vi ønsker å kombinere et fritt valg av utdanning og yrke med de behov samfunnet har til de ulike yrkesmessige spesialiteter. Gjennom finansielle tiltak

som gjør utdanning billig, og ved å bygge ut skoler av alle slag best mulig over hele landet har vi kommet langt i retning av å skape like muligheter. Når vi ennå innen de akademiske studier finner en overrepresentasjon av studenter hvis foreldre hører til de høyere sosiale lag i samfunnet, har nok dette dels sammenheng med at det ennå er et økonomisk offer med en lang utdanning, men det har kanskje like stor sammenheng med vaner og tradisjoner hos de forskjellige mennesker.

Et høyere utdanningsnivå er ikke bare noe man gir ungdommen som et tillegg til deres velferd. Det er også noe som det moderne arbeidsliv krever. Det moderne arbeidsliv krever langt mer av utdannet og spesialutdannet ungdom enn tidligere. Det er ikke lenger så god plass for den

ufaglærte som tidligere. Under den utbygging av utdanningen som har skjedd gjennom de siste årtier, kommer vi på sporet av et nytt problem som bærer i seg faren for å kunne bli alvorlig. All ungdom er ikke likt utstyrt til å gå gjennom vår 9-årige ungdomsskole. Hvis vi ser på den videregående utdanning utover den obligatoriske ungdomsskolen får vi et enda klarere inntrykk av at ikke all ungdom er like godt tilpasset til den. Det er fare for at vi i de skjerpede krav til utdanning og kunnskaps- tilegning som vi retter til ungdommen, vil finne en del som ikke dette passer for. Evner og anlegg er ulike, og vi må godta at en del ikke har evner, anlegg og interesser for denne skolegangen. I dag finner vi disse som tapere i klasserommet. Vi finner dem etterpå som tapere også i arbeidslivet. Når det nå ser ut til at vi ikke lenger har

det meget stramme arbeidsmarked som vi har hatt gjennom storparten av etterkrigstiden, vil arbeidsgiverne være kritiske overfor hvem de tar inn. Det er kanskje noe av kostnaden, eller baksiden av medaljen, ved vårt moderne velferdssamfunn at det stiller strengere krav til hver enkelts evner, anlegg, samfunnsmessig innsats m.v. Dette er ikke noe betydelig problem for alle dem som greier å tilfredsstille kravene, men for det mindretallet som ikke greier det, har vi ennå ikke funnet løsningen. Tidligere hadde vi ungdom som økonomisk og sosialt tilhørte en underklasse. Nå er det fare for at vi får ungdom som når det gjelder evner og anlegg til den moderne skole og det krevende arbeidsliv, kan danne en underklasse. Det er etter hvert satt igang tiltak for å bøte på dette,

og komme imøte behovene. Men vi kan ennå ikke hevde å ha løst dette problemet, og det bør være gjenstand for alvorlige diskusjoner i vår politiske programdebatt framover.

Jeg tror heller ikke vi kan si å ha funnet løsningen på velferdsproblemene til de eldre i samfunnet vårt. I det gamle bygdesamfunnet var det mange uløste problemer og mange led vondt. Men på ett felt hadde dette samfunnet en bedre innebygd ordning, når det gjaldt å ta vare på de eldre. Det moderne pengehusholdet i byene, og folkeflyttingen fra land til by, har brutt dette ned. I den moderne boligen hvor vi finner vår tids familie er det ikke plass til flere generasjoner. Slik registrerte vi først problemet, og så at det var behov for institusjoner hvor de eldre kunne flytte inn når de ikke lenger kunne greie seg selv i sine egne boliger. Dette kunne dels ha økonomiske årsaker, dels var

det kreftene det skortet på. Mange steder i landet har aldershjem og sykehjem gitt gode løsninger for våre eldre. Her har de funnet et trygt sted med pleie og tilsyn, og samvær med andre. Men det er også klart at dette gjelder ikke alle. For en del av de eldre føles det som en forvisning å komme på et aldershjem eller pleiehjem. I mange kommuner har de vært våkne overfor dette problemet og har prøvd seg fram med andre mer smidige løsninger. Ved at samfunnet kan tilby noe mer hjelp og bistand i hjemmene, vil de gamle kunne fortsette å bo i sin bolig. Ved å spre aldersboliger, aldershjem m.v. i den ordinære boligmasse unngår vi å få rendyrkede gamlestrøk. Problemet har to sider. Dels er det spørsmål om å satse nok økonomiske ressurser på å kunne by de gamle de kår de fortjener og

har krav på. Dels gjelder det å finne administrative løsninger som de gamle godtar. Det samfunn som ikke kan ta godt vare på sine eldre, mangler noe viktig i sin samlede kultur.

I det moderne samfunn får vi inntrykk av at mennesket lever i en spenning mellom på den ene siden å være "et sosialt vesen" og på den annen side å ville være for seg selv. De moderne samfunnsdannelser med byer og tettsteder er en innebygd del av vårt moderne velferdssamfunn.

Det ville vært utenkelig å ha hatt vårt moderne velferdssamfunn med det moderne produksjonssystem det krever, og at vi fortsatt kunne ha bodd i hver vår lille dal. I arbeiderbevegelsen så man tidlig at det var ved fellesinnsats man kunne nå fram. Den fellesinnsats ble sett på som et viktig middel til å kunne nå de høye mål. Etableringen

av fagforeninger og andre sosialt motiverte organisasjoner var et viktig ledd i denne prosessen. Her var det behov for hver enkelt å innordne seg i fellesskapet. Det skapte resultatene. I dag har mange følelsen av at det ikke lenger er så mye å kjempe for for den enkelte. Dette har skapt en langt løsere tilknytning til de forskjellige fellesskap enn det vi fant tidligere.

I de moderne bomiljøene bor folk nær sammen, og det er mange oppgaver som må løses i fellesskap. Muligheter for ungdommen til sunn og god fritidsutfoldelse, løsningen av mange trivielle naboskapsspørsmål m.v. krever en felles innsats. Vi ønsker også at den enkelte ikke skal føle seg isolert og ensom i de nye miljøene, men at de kan skape en ramme av sikkerhet og trygghet rundt den enkelte. På

dette felt kan vi finne noen av problemene og vanskene som oppstår i de nye miljøene. Gjennom aviser og kanskje også ved selvpoplevelse, er vi kjent med ungdomsproblemer. Men vi kan ennå ikke si å ha funnet løsningen på disse. Vi kan neppe gjenskape den samme solidaritetsfølelsen vi hadde i arbeiderbevegelsens organisasjoner i kampårene. Men vi kan heller ikke la hvert menneske være en isolert øy.

Vi har fått store velferdsgevinster, kortere arbeidstid, lengre fritid og langt flere hjelpemidler i hjemmene. Dette skulle gi oss større overskudd til vår egen velferd og til velferden til de menneskene som omgir oss. Vi skulle ha bedre tid og muligheter til å ofre oss for kulturelle aktiviteter. Men i praksis ser ikke dette helt ut til å slå til.

Det ser ut til at menneskene trenger noe lengre tid

---

for å venne seg til den nye livsform som det nye velferds-samfunnet har åpnet mulighetene for, og som må skapes i de nye bomiljøene.

Jeg vil ta avstand fra de pessimister som i disse spørsmål bare trekker fram negative sider. Det er mange positive aktiviteter i dag som folk går sterkt inn for. Blant ungdommen finner vi en målbevisst innsats i utdanning og yrke, og vi finner ungdommen i mange sunne livsutfoldelser i ferie og fritid.

Men jeg vil peke på at vi ennå mangler noe på å vise hvordan vi bør organisere den samfunnsmessige innsats overfor folk i de ulike bomiljøer for å gi dem den støtte det måtte være behov for, og den mulighet til en bedre og rikere livsutfoldelse enn nå.